

Győri Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.129/2024/8.

Az I. felperes:

Felperes1 (Cím1)

A II. r. felperes

Felperes2 (Cím1)

A III. r. felperes

Felperes3 (Cím1)

Az I-III. r. felperések képviselője:

dr. Sántha Gergely ügyvéd (Cím8.)

Az I. r. alperes:

Alperes1 (Cím2.)

Az I. r. alperes képviselője:

Lajer Ügyvédi Iroda (Cím11, dr. Lajer Zsolt ügyvéd)

A II. r. alperes:

Alperes2 (Cím4.)

A II. r. alperes képviselője:

dr. Svoren Ákos kamarai jogtanácsos (Cím4.)

A per tárgya:

szerződés érvénytelenségének megállapítása és jogkövetkezményei

Az elsőfokú bíróság és fellebbezett határozatának száma:

Tatabányai Törvényszék 13.P.20.002/2023/83. számú ítélete

A fellebbező és a fellebbezés sorszáma:

felperes 84. sorszámú beadványa

Ítélet

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. r. alperesnek 635.000 (hatszázharmincötezer) forint, a II. r. alperesnek 500.000 (ötszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. és III. r. felpereseket, hogy fizessenek meg az államnak személyenként 833.333 (nyolcszázharmincháromezer-háromszázharminchárom) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ezt meghaladóan feljegyzett 833.334 (nyolcszázharmincháromezer-nyolcszázharmincnégy) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Tájékoztatja az ítéltábla az I. és III. r. felpereseket, hogy az állam javára fizetendő eljárási illetéket az adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára a jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül kötelesek megfizetni. Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett természetes személy adóazonosító jelét közleményként fel kell tüntetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felülbírálat alapjául szolgáló pontosított tényállás

[1] Az I-II. r. felperesek mint adósok és az I. r. alperes jogelődje, a I.r. alperesi jogelőd mint hitelező 2005. június 24-én hitelszerződés számal számon deviza alapú (CHF) hitelszerződést kötöttek; a III. r. felperes kezessége mellett. A szerződésben az alperesi jogelőd 506.190, - CHF hitelkeret erejéig kölcsön folyósítását, felperesek a kölcsön és járulékainak 2020. június 30-ig (180 hónap) való visszafizetését vállalták havi 507.118, - Ft induló törlesztőrészlettel. A szerződés jelzálogbiztosítékai a Tata belterület 4868., 5/1. és 2435. hrsz.-ú ingatlanok, a célja ezen ingatlanokkal kapcsolatos lakásvásárlás finanszírozása volt. A felperesek kötelezettségvállaló nyilatkozatát közjegyző1 közjegyző a 140/2005. számú közjegyzői okiratba foglalta. A szerződés alapján az alperesi jogelőd 70.000.000, - Ft kölcsönt folyósított.

[2] A szerződés szerinti fizetési kötelezettség – többszöri felszólítás ellenére 2011. júliusától fennálló – megszegésére hivatkozással az I. rendű alperes a szerződést 2013. augusztus 22-én azonnali hatállyal felmondta. A közjegyző2 közjegyző által a 11012/Ü/677/2013. számú közokiratba foglalt felmondás a 11012/Ü/677/2013/2. számú közjegyzői tanúsítvány szerint – az Üzletszabályzat rendelkezései alapján – az I. és III. r. felperessel szemben 2013. szeptember 5-én hatályosult, a II. r. felperes pedig azt 2013. augusztus 29-én vette át. Az I. r. alperes által 2013. november 12-én és december 30-án benyújtott kérelmek alapján közjegyző3 közjegyző a 12013/Ü/820-821/2013. és 12013/Ü/823/2013. számú végrehajtási záradékkal végrehajtást rendelt el a felperesek ellen: az I. r. felperessel szemben 0055.V.1566/2013. és 0055.V.0002/2014. számon (utóbbiban a néhai személy1 kezes jogutódjaként), a II. r. felperes ellen 0055.V.1565/2013. számon, és a III. r. felperes ellen 0055.V.0001/2014. számon.

[3] Az I. r. alperes 2015. április 15-én küldte meg a felperesek számára a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (a továbbiakban: DH1 törvény) rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) szerinti felülvizsgált elszámolást.

Ezt követően 2017. március 17-én kelt szerződéssel a II. r. alperesre engedményezte a felperesekkel szemben fennálló követelését és járulékait.

[4] Az I-III. r. felperesek 2014-ben pert indítottak az I. r. alperes ellen a Tatabányai Törvényszéken a kamat egyoldalú módosítását szabályozó szerződési feltétel érvénytelensége tárgyában. A keresetet elutasító ítélettel szembeni fellebbezés során eljáró Győri Ítéltábla 2016. március 3-án kelt Pf.IV.20.223/2015/4. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és a pert megszüntette, mivel a DH1 törvény alapján indult perben a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.446/2014/5. számú jogerős ítéletével annak érvénytelenségét időközben megállapította, így az ítélt dolgot teremtett. A felperesek által a fellebbezési eljárásban 2014. december 9-én előterjesztett, az árfolyamkockázatot a felperesekre telepítő szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása, az érvénytelenség jogkövetkezményeként az érvényessé nyilvánításra és az árfolyamkockázat felek közti megosztására irányuló keresetet másodfokon meg nem engedett keresetváltoztatásként érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

[5] Az I. r. felperes 2014. február 24-én végrehajtás megszüntetése iránti pert is indított az I. r. alperes ellen a Tatbányai Járásbíróságon az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 369. § a) pontja alapján a végrehajtandó követelés érvénytelenségére hivatkozással. E perben a bíróság 2014. június 12-én a végrehajtást és magát a peres eljárást is felfüggesztette a törvényszéken indult érvénytelenségi per befejezéséig. Ezután 2022. július 22-én kelt 19.P.20.211/2022/3. számú végzéssel a végrehajtási pert megszüntette, mivel a felperes a végrehajtást kérő jogutódját, a jelen per II. r. alperesét felhívás ellenére nem vonta perbe.

[6] A felperesek a jelen pert ezt követően 2023. január 4-én benyújtott keresetlevéllel indították meg. A Győri Ítéltábla Pkf.III.25.241/2023/2. számú végzésével a felperesek elleni végrehajtásokat e per befejezéséig ismét felfüggesztette.

Kereset

[7] A felperesek végleges keresetükben (71. sz. beadvány) az árfolyamváltozás kockázatát felperesekre telepítő 10.12. szerződési pont tisztességtelenségének és ebből adódóan a teljes szerződés érvénytelenségének megállapítását, valamint a szerződés megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal való érvényessé nyilvánítását kérték akként, hogy a 10.12. pont nem képezi a szerződés részét, így a felpereseket az árfolyamkockázat viselésére nem terheli és fennálló tartozásuk 29.224.993, - Ft. Kérték a II. r. alperest ennek tűrésre kötelezni.

[8] A keresetet a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (1) bekezdésére, 205/A. §-ára, 205/B. §-ára, 209. §-ára, 209/A. § (2) bekezdésére alapították. Részletesen kifejtették az árfolyamváltozásból eredő kockázattal kapcsolatos szerződési feltétel tisztességtelensége és az ebből eredő érvénytelenség, valamint az érvénytelenség jogkövetkezménye levonása iránti kérelmük alátámasztására szolgáló érveiket.

[9] Az I. r. alperes által hivatkozott – a szerződéskötés időpontjában (2005.) hatályos – rPtk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. § alapján alkalmazandó rPtk. 236. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pontja szerinti, az első részlet teljesítésétől kezdődő 1 éves megtámadási határidő elmulasztását vitatták (58. sz. beadvány). Egyrészt arra hivatkoztak, hogy az rPtk. 236. § (3) bekezdése alapján a fogyasztót kifogásként megilleti a megtámadás joga, így igényérvényesítési joguk nem enyészett el, a támadott kikötést érdemben kell vizsgálni. Másrészt azzal érveltek, hogy az rPtk. 209. § (4)-(5) bekezdéseinek csak a 2009. évi XXXI. törvénnyel történt módosítása ellenére a 2/2014. Polgári jogegységi határozat szerint e rendelkezéseket a 2009. május 22. előtt kötött szerződésekre is alkalmazni kell az uniós irányelvek céljának megfelelő értelmezés követelménye folytán. Végül arra is utaltak, hogy a Kúria a Jpe.II.60.040/2022/7. számú határozatában a 2004. októberében kötött szerződés esetében elegendőnek tartotta a felülvizsgálati kérelemben az rPtk. 209. § (1) bekezdése feltüntetését és érdemben vizsgálta az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelőségét.

[10] Az I-II. r. alperes által hivatkozott rPtk. 324. § (1) bekezdése és 326. § (1) bekezdése szerinti, a követelés esedékessé válásától kezdődő általános 5 éves elévülési határidő

elmulasztását is vitatták. Álláspontjuk szerint (35., 70. és 82. sz. beadvány) az érvénytelenség megállapítása és jogkövetkezményei levonása iránti igényük esedékessége, így elévülése se a szerződés megkötésekor, se a felmondással nem kezdődött meg, emiatt a felülvizsgált elszámolással kapcsolatos nyugvás sem következett be és az ahhoz kapcsolódó 1 éves igényérvényesítési határidő sem irányadó. Az rPtk. 234. § (1) bekezdése alapján ugyanis a semmisségre határidő nélkül lehet hivatkozni, ezen igény nem tud elévülni. A DH2 törvény 37. § (1) bekezdése e rendelkezést egészíti ki azzal, hogy az érvénytelenség megállapításával együtt szükséges a jogkövetkezmények levonását is kérni, tehát a jogkövetkezményt illetően is határidő nélkül van a fogyasztónak lehetősége az igényérvényesítésre. Amíg a bíróság nem mondja ki az érvénytelenséget, addig nem lehet esedékes sem az abból eredő követelés, sem maga az érvénytelenség jogkövetkezménye levonása iránti igény. Utaltak az EUB C-776/19. és C-81-82/2021. számú határozataira is, melyek szerintük azt mondják ki, hogy a fogyasztó bármikor hivatkozhat tisztességtelenségre, elévülési időtől ez nem tehető függővé, valamint a tényleges érvényesülés elvére tekintettel az igényérvényesítésre a megszűnéstől számított 3 éves elévülési idő irreálisan rövid ahhoz, hogy a fogyasztó a tisztességtelenséget felismerhesse. Ezért az elévülés legkorábban onnan indulhat, hogy a fogyasztó felismerheti a tisztességtelenséget. Mivel a perbelivel egyező szerződési feltételt a korábbi kúriai gyakorlat nem tekintette tisztességtelennek, a felperesektől nem volt elvárható annak felismerése és ezzel kapcsolatban per indítása. A felperesek a jogi képviselő felkeresése alkalmával, 2022. január 26-án értesültek csak arról, hogy a Kúria immár tisztességtelennek tartja a perbelivel egyező feltételt.

[11] Véleményük szerint alaptalan az alpereseknek az elévülés kezdőidőpontjaként a felmondásra vonatkozó érvelése és a Kúria Gfv.30.382/2023/3. számú határozatára való hivatkozása is. A Kúria ugyanis – az elévülési kifogással szembeni korábbi felperesi védekezés hiányában – azt érdemben nem vizsgálhatta: Így a felmondás jogellenességére való hivatkozást sem vehette figyelembe, holott – szerintük – jogellenes felmondástól elévülési időt sem lehet számítani. Kiemelték, a Kúria a Gfv.30.440/2019/11. számú határozatának [15] bekezdésében rögzítette: *„A fenti jogi álláspontra tekintettel nem volt érdemben vizsgálható, hogy a szerződés felmondására jogszerűen került-e sor; illetve a szerződés engedményezésére jogszerűen került-e sor; mert érvénytelen szerződés nem mondható fel, nem engedményezhető.”*

[12] Érvelésük szerint jelen esetben az alperesi felmondás jogellenes volt, ezért joghatás kiváltására nem alkalmas, így az elévülés sem számítható a felmondástól. A Kúria ugyanis a hivatkozott döntésben kimondta, hogy érvénytelen szerződés nem mondható fel. Jelen esetben azonban érvénytelen szerződés felmondására került sor. Hangsúlyozták, hogy (jogszerű) felmondás folytán egyébként is csak a kölcsön jogcímű követelés válhatott volna esedékessé. Rámutattak, hogy a felperesi „követelés” nem is eredhet a DH1 törvény 1. § (6) bekezdése szerinti kölcsönszerződésből: egyrészt felperesek nem kölcsönszerződésből eredő igényt érvényesítenek, hisz az csak a kölcsön megfizetése iránti igény lehet; másrészt igényük nem az eredeti érvénytelen szerződésen alapul, hanem az érvényessé nyilvánított szerződésen. A teljes szerződés érvénytelensége esetén annak valamennyi rendelkezése – az érvényessé nyilvánításig – érvénytelen. A felmondás jogellenessége a tisztességtelenség kiterhelt összegek felmondás időpontjára vetített elszámolásával állapítható csak meg. Az érvényessé nyilvánított szerződés pedig szükségszerűen még nincs felmondva és nem is lehet addig felmondani, amíg a szerződés nincs érvényessé nyilvánítva, hisz érvénytelen szerződést felmondani nem lehet. Jogszerű felmondás hiányában nincs tehát honnan számítani az elévülési időt. A felmondás jogellenessége folytán a futamidő végét lehet figyelembe venni az

esedékessé válás szempontjából, tehát 2020. június 30-át, amihez képest a kereset elévülési időn belül érkezett.

Ellenkérelem

[13] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Érdemben részletesen kifejtették a támadott szerződési feltétel és a szerződés érvénytelenségét cáfoló érveiket, vitatták a jogkövetkezmény levonása körében adott felperesi elszámolás helyességét. Hangsúlyozták azonban, hogy ezek érdemi vizsgálatra csak az igényérvényesítésre nyitva álló 1 éves megtámadási és 5 éves elévülési határidő elmulasztása miatti elévülési kifogásuk alaptalansága esetén kerülhet sor.

[14] Az I. r. alperes hivatkozott arra, hogy a perbeli kölcsönszerződés 2005. június 24-i megkötése időpontjában hatályos rPtk. 209/A. § a fogyasztói szerződés tisztességtelen feltételét csupán megtámadhatóvá tette, melynek igényérvényesítési határideje az első teljesítéstől számított 1 év az rPtk. 236. § (1) bekezdése és (2) bekezdés c) pontja alapján. Ezen érvénytelenségi ok csak a 2006. március 1-jét követően kötött szerződések esetében eredményez semmisséget az ekkor beiktatott rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján. A felperesek hivatkozása tehát szerintem megtámadási oknak minősül. Mivel azonban a keresetindításra 1 éven túl került sor, nyugvásra sem hivatkoztak, ezért a megtámadási határidőt elmulasztották és keresetük elkésett. Tévesnek tartotta a felpereseknek az rPtk. 236. § (3) bekezdése szerinti kifogásra való hivatkozását. A BH2019. 300. számon megjelent döntésre utalással rámutatott, hogy a kifogás csupán a védekezés eszköze lehet, amely alperesi pozícióban érvényesíthető és legfeljebb a kereseti követelés elutasítását eredményezheti. (Kúria Pfv. I. 21.564/2018.)

[15] Mindkét alperes hivatkozott arra, hogy az rPtk. 324. § (1) bekezdése szerinti 5 éves elévülési határidőt is elmulasztották a felperesek, ezért keresetük ez alapján is elkésett és elutasítandó. Egymás érveléséhez csatlakozva rámutattak, hogy az rPtk. 234. § (1) bekezdése szerinti semmisségre való határidő nélküli hivatkozás lehetősége csak az érvénytelenség általános jogkövetkezményére vonatkozik, de nem jelenti a restitúciós, illetve elszámolási igények határidő nélküliségét. Az érvénytelenség jogkövetkezményei – és pedig nem csak a pénzkövetelés iránti igény – csak az elévülés keretei között érvényesíthetők, amely az rPtk. 326. § (1) bekezdése alapján a követelés esedékessé válásával kezdődik. A fogyasztói szerződésekre a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése az általános szabályokat azzal a speciális rendelkezéssel egészíti ki, hogy a fél az érvénytelenség megállapítását kizárólag az érvénytelenség meghatározott jogkövetkezményei alkalmazására kiterjedően kérheti. A jogkövetkezmény iránti igény egy kötelmi igény, melyre az elévülés szabályai vonatkoznak. A DH1 törvény 1. § (6) bekezdése pedig az elévülés szabályait azzal a speciális rendelkezéssel egészíti ki, hogy a törvény hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződésből eredő követelések a szerződés fennállása alatt nem évülnek el, azok elévülése a szerződés megszűnésével kezdődik. A felperesek jogkövetkezmény levonása iránti igénye a keresetlevél benyújtásakor már elévült, és mivel az érvénytelenség megállapítása iránti igény csak a jogkövetkezmény levonása iránti igénygel együtt terjeszthető elő, e kereset sem lehet alapos.

[16] Erre tekintettel szerintük – a törvény indokolására is figyelemmel – a felperesek keresettel érvényesített igényének elévülése legkésőbb a 2013. évben közölt felmondással

kezdődött és 2018-ban elévült; az elévülés megszakítására vagy nyugvására pedig a felperesek nem hivatkoztak. A DH1 törvény 1. § (7) bekezdése szerinti 2014. július 19-től a felülvizsgált elszámolás 2015. áprilisi megküldéséig tartó nyugvás figyelembevétele mellett is az elévülési idő eltelt a 2023. január 4-i keresetindításig. Hivatkoztak a Fővárosi Törvényszék 57.Pf.630.666/2022/12. számú és 67.Pf.634.005/2023/15. számú jogerős ítéletében kifejtettekre utalással arra is, hogy a DH1 törvény 1. § (6)-(7) bekezdéseiben foglalt szabályozás az rPtk-ban foglalt szabályokhoz képest nem teszi lehetetlenné a fogyasztó számára az igényérvényesítést, ahhoz kellő időt biztosít, valamint az elévülés kezdőidőpontját a szerződés megszűnésétől kell számítani. Rámutattak, hogy a Kúria Gfv.30.430/2021/6. számú határozata szerint egyrészt a felülvizsgált elszámolás megküldése az elévülést nem szakítja meg, másrészt az EUB C-776/19. és C-80-81/21. számú döntéseit akként értelmezte, hogy a joghatások érvényesítésére a nemzeti jogban előírt elévülési idő nem ellentétes az uniós joggal és a tényleges érvényesülés elvével. A Kúria Gfv.30.382/2023. számú ügyben hozott határozatában kifejtettekre utalással pedig kiemelték, hogy először az elévülés kérdésben kell dönten; az érvénytelenség megállapítása és jogkövetkezményének levonása iránti igény nem keresethalmazat, hanem egyetlen marasztalási és jogalakítási kereset, valamint az elévülés kezdőidőpontja nem köthető az érvénytelenség bírósági megállapításához.

Az elsőfokú bíróság döntése és indokai

[17] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és egyetemlegesen kötelezte a felpereseket az I. r. alperes javára 1.296.670, - Ft, a II. r. alperes javára 1.000.000, - Ft perköltség megfizetésére, valamint az I. és III. r. felpereseket az államnak személyenként 500.000, - Ft feljegyzett illeték megfizetésére. Megállapította, hogy 500.000, - Ft feljegyzett illeték az állam terhén marad.

[18] Rögzítette, hogy a keresetet a jogviszony létrejöttkor, 2005. június 24-én hatályban volt rendelkezések alapján kellett elbírálni és az érdemi elbírálást megelőzően – „Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései” tárgyában felállított kúriai joggyakorlat-elemző csoportjának összefoglaló véleménye szerint is – az elévülés kérdésében kellett állást foglalnia.

[19] Osztotta azon alperesi álláspontot, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményei iránti igény önálló kötelmi jogi igény, amely elévülhet. A Kúria Gfv.30.382/2023/3. számú ítéletében foglaltakra hivatkozással kiemelte, hogy a DH1 törvény 1. § (6) bekezdése az elévülés kezdetét a szerződés megszűnéséhez és nem a szerződésből eredő banki követelés érvényesíthetőségéhez köti, amely a fogyasztóra nézve kedvező, speciális rendelkezés. Erre tekintettel nem fogadta el felperesek azon hivatkozását, hogy amíg a bíróság nem mondja ki az érvénytelenséget, addig nem kezdődik meg az abból eredő követelés esedékessége és elévülése, illetve maga az érvénytelenség jogkövetkezménye levonása iránti igény. E jogértelmezés arra vezetne, hogy az esetek többségében az elévülési idő soha nem kezdődhetne meg, mivel a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése pusztán az érvénytelenség megállapítását kimondó ítélet hozatalát kizárja. A Kúria Gfv.30.430/2021/6. számú ítéletére utalással rögzítette, hogy az EUB C-776/19. számú és C-80-82/21. számú ügyekben adott állásfoglalása szerint az uniós joggal nem ellentétes a restitutív joghatásokra érvényesítésére elévülési időt előíró nemzeti jog.

[20] Megállapította, hogy a felperesek részéről 2013. szeptember 6-át követően elévülést megszakító cselekmény nem történt, ettől számított 5 éven belül érvényesíthették volna a szerződés érvénytelenségére alapítottan az érvényessé nyilvánítás iránti követelésüket.

[21] Az elévülési szabályokon felül vizsgálta azt is, hogy a felpereseknek a szerződéskötés időpontjában milyen jogszabályi lehetőségük volt a tisztességtelen szerződési feltétel orvoslására. Megállapította, hogy a szerződéskötés időpontjában hatályos rPtk. 209/A. § a felperesek számára megtámadási jogot biztosított az rPtk. 236. § (1) bekezdése szerinti 1 éves határidővel, ám a felperesek egyik alperessel szemben sem közöltek megtámadást ezidőn belül. A felperesek szerződés érvénytelenségére irányuló megtámadási keresete ezért is alaptalan. Hangsúlyozta, hogy a perbeli szerződés megkötésekor a fogyasztókra e körben vonatkozó kedvezőbb szabályok még nem voltak hatályban, ezért a szerződés nem semmis, csupán megtámadható volt. A semmiséget kimondó rPtk. 209/A.§ (2) bekezdése csak 2006. március 1-jén lépett hatályba és azt a 2006. évi III. törvény 5. §-a csak a hatálybalépését követően kötött szerződésekre rendelte alkalmazni. Álláspontja szerint tehát I. rendű alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a szerződés csak megtámadható volt a szerződéskötés időpontjában, nem pedig semmis, így az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés érvénytelensége csak a 2006. március 1-jét követően megkötött szerződések tekintetében eredményezett semmisséget.

[22] Fentiek alapján arra jutott, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás megfeleltetése és az érvénytelenség jogkövetkezményének orvoslása érdemben nem vizsgálható. Utalt azonban arra, hogy megítélése szerint nem kizárt érvénytelen szerződés jogszerű felmondása; ez következik szerinte a Kúria 4/2021. számú PJE határozatából, mely az elszámolás mikéntjét is levezeti. Mindez azonban előkérdése lett volna a felmondás jogszerűsége vizsgálatának, ezért a felmondás kérdéskörét sem vizsgálhatta olyan szempontból, hogy a felmondáskor állt-e fenn hátralék és ha igen, az mekkora összeget tett ki. Megjegyezte, hogy maguk a felperesek jelenleg is fennálló jelentős tartozást ismertek el, míg a felmondás jogszerűsége kapcsán konkrét állítást nem tettek, ezért arról a bíróság sem foglaltatott állást.

[23] Mindezek alapján a keresetet egyrészt az elévülés, másrészt a megtámadásra nyitva álló határidő elmulasztása miatt is alaptalannak találta. Leszögezte, hogy az elévülés az adott követelés tekintetében bekövetkezett, a szerződés felmondással megszűnt és a megszűnést követő öt év eltelt. Az elévülés körében a felperesek más körülményre nem hivatkoztak, ezért a bíróságnak sem kellett más körülményt figyelembe vennie.

Fellebbezés

[24] A felperesek fellebbezésükben elsődlegesen a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2)-(3) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetnek megfelelő döntés meghozatalát, másodlagosan a Pp. 381. §-a alapján annak hatályon kívül helyezését kérték.

[25] A hatályon kívül helyezés iránti kérelmet a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdésének megsértésére hivatkozással arra alapították, hogy az elsőfokú ítélet nem ad számot arról, miért tartja elévültnek a felperesek követelését, valamint miként értékelte a felperesek azon hivatkozását, hogy az érvénytelen szerződés nem mondható fel. Az alperesek által hivatkozott

Gfv.30.382/2023/3. számú határozat ugyanis az elévüléssel szembeni felperesi érveket, így a felmondás jogszerűségét a felülvizsgálati korlátok miatt érdemben nem vizsgálta. Így a Gfv.30.440/2019/11. számú ítélet idézett [15] bekezdésében rögzített azon megállapítást sem, hogy érvénytelen szerződés nem mondható fel. Az elsőfokú ítélet azonban nem indokolta, hogy ezzel szemben az elévülést miért lehet a felmondástól számítani, noha a Jpe.II.60.040/2022/7. számú határozat a perbelivel azonos feltétel és szerződés érvénytelenségét megállapította. E két utóbbi határozattól való eltérést sem indokolta. Iratellenes azon megállapítása is, hogy a felperesek a felmondással és elévüléssel kapcsolatban nem tettek nyilatkozatot, jogi érveiket pedig nem vizsgálta. Ugyancsak nem indokolta az elsőfokú bíróság, hogy az alperes által hivatkozott megtámadással és annak 1 éves határidőjével kapcsolatos felperesi – fellebbezésben megismételt – érveket miért nem találta helytállónak. E körben sem indokolta a Jpe.II.60.040/2022/7. számú határozattól való eltérést.

[26] Érdemben is – megváltoztatásra alapot adóan – jogszabálysértőnek tartotta az elsőfokú ítéletet a következő okokból: 1.) A megállapítás elévülhetetlen, tehát nem lehet még előzetes vizsgálatot sem tartani az elévülésre. 2.) A jogkövetkezmény sem tud elévülni, mert nincs határideje, csak ha már döntés született benne. 3.) A követelés elévülése a teljesítési határidő lejáratával kezdődik, jelen esetben 2020. júniusában. 4.) Amíg nincs megállapítva az érvénytelenség, nincs lejárát és az elévülés sem érvényesülhet. 5.) Az érvénytelenség megállapítása után van a fogyasztó olyan helyzetben, hogy dönthet a folytatás mikéntjéről, amihez széleskörű tájékoztatásban kell részesítenie a bíróságnak őt (C-19/20. és C-6/22 EUB döntés), enélkül a fogyasztó nem is tud jogkövetkezményt kérni.

[27] E körben megismételték az elsőfokú eljárásban előadott érveiket. Előadták, hogy az átlagos fogyasztó számára rendkívül nehéz volt az uniós jog által biztosított jogok gyakorlása, sőt egyenesen lehetetlen volt azok érvényesítése 2018. szeptember 20-ig, a C-51/17. számú EUB döntés megszületéséig a hazai joggyakorlat alapján. Ezért, ha van is elévülési határidő, az 2018. szeptember 20-án kezdődött, ami a 2023. január 4-i keresetindításig nem telt el. Az irányelvvel ellentétes az a nemzeti joggyakorlat, amely a tisztességtelen feltétel alapján teljesített összeg visszafizetése elévülésének kezdetét a teljesítésének időpontjára teszi. A laikus fogyasztótól irreális elvárás az is, hogy a felmondáskor felismerje a fogyasztói jogait, az érintett kikötés tisztességtelen voltát. Hivatkoztak arra is, hogy az elévülés nem csak akkor nyugszik, ha a fogyasztói jogok gyakorlása lehetetlen, hanem akkor is, ha e jogok gyakorlása rendkívül nehéz, ami a felperesek esetében fennáll. Az elsőfokú bíróság döntése ellentétes a C-80/21. és a 93/13 EGK irányelvvel, valamint az rPtk. 326. § (2) bekezdésének az elévülés nyugvására vonatkozó rendelkezésével, ez utóbbit az uniós joggal összhangban kell értelmezni. Az, hogy az elévülés a szerződés megszűnésével kezdődik és csupán 5 éves elévülési idővel, ellenétes a C-80/21. számú ítélettel és a 93/13 EGK irányelvvel is. E körben megismételték a C-779/19. és C-80-82/21. számú ítéletekkel kapcsolatos hivatkozásokat és hangsúlyozták, hogy az érvénytelenség megállapítása semmilyen elévülési időtől nem tehető függővé és elévülés miatt nem utasítható el. Az akár hivatalból is észlelendő és arra az rPtk. 234. § (1) bekezdése alapján határidő nélkül lehet hivatkozni, míg a megtámadhatóságot és határidejét illetően az elsőfokú eljárásban előadott érvekre hivatkoztak. Utaltak arra, hogy a felperesekkel szemben végrehajtás indult, az abban tett végrehajtási cselekmények az elévülést megszakították, valamint az érvénytelenség ítéleti megállapítása hiányában a végrehajtások az érvénytelen szerződés alapján tovább folynak.

[28] A kereset érdemét illetően is megismételték a támadott feltétel tisztességtelenségére, a szerződés érvénytelenségére és a levonni kért jogkövetkezmény tartalmára vonatkozó érveiket. Kérték az eljárás felfüggesztését a Kúria Gfv.30.204/2023/2. számú végzésével kezdeményezett, az EUB előtt C-630/2023. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozandó határozatig. Indítványozták az eljárás felfüggesztését a Fővárosi Törvényszék által kezdeményezett C-565/23. számon folyó előzetes döntéshozatali eljárásra, valamint a Fővárosi Törvényszék 73.Pf.632.903/2024/10. számú végzésével kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig is.

Fellebbezési ellenkérelem

Az alperesek az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték helyes indokai alapján. Az I. r. alperes kiemelte, hogy a 2005-ben létrejött szerződés az akkor hatályos rPtk. 209/A. § alapján csak megtámadható és a felperesek az 1 éves megtámadási határidőt elmulasztották, ezért igényük elkészt. Megismételte azon álláspontját is, hogy a felperesek érvénytelenség megállapítása iránti igénye az rPtk. 234. § (1) bekezdése alapján a 2013. évi felmondástól számítandó 5 év elteltével, jóval a keresetindítás előtt elévült. Ezáltal nem vizsgálható a szerződés érvénytelenségének fennállása, mert az érvénytelenség jogkövetkezményeivel kapcsolatos igény elévült, a megállapítás iránti kereseti kérelem pedig emiatt érdemben alaptalan. Rámutatott, hogy a Kúria „Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései” című joggyakorlat-elemző csoportjának összefoglaló véleménye által is megerősített egységes joggyakorlat szerint a bíróságnak először abban a kérdésben kell döntenie, hogy a perbeli követelés elévült-e, mivel az elévült követelés bírósági úton nem érvényesíthető, ezért a bíróság a keresetet (adott esetben a szerződés érvénytelenségét) érdemben nem bírálhatja el. Arra is hivatkozott, hogy a szerződés alapján mindkét fél részéről teljesítés történt, így abból jogok és kötelezettségek is erednek. A felmondás pedig nem az érvénytelenség jogkövetkezménye, jogszerűségét vagy jogellenességét a szerződés érvényes rendelkezései alapján kell megítélni. Hangsúlyozta, hogy a felperesek a felmondás érvénytelenségére nem hivatkoztak, jogellenessége megállapítására keresetet nem indítottak, így annak alapossága nem képezte a per tárgyát. Csupán arra hivatkoztak, hogy érvénytelen szerződés nem mondható fel.

Az ítéltábla döntése és indokai

[29] A fellebbezés nem alapos.

[30] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet indokolásának fellebbezésben hivatkozott hiányosságait illetően megállapította, hogy az elsőfokú ítélet a Pp. 381. §-a alapján hatályon kívül helyezést megalapozó hiányosságban nem szenved. Az elsőfokú ítélet jogi indokolása a felperesek elsőfokú eljárásban előadott érveinek nagyrésztére kitér, az elsőfokú bíróság az adott ügyre általa irányadónak tartott kúriai határozatok értelmezéséről és a jelen ügyre való alkalmazhatóságának indokairól számot ad. Az a körülmény, hogy a felperesek azzal nem értenek egyet, nem jelenti az indokolási kötelezettség megsértését. Annak pedig nincs akadálya, hogy a fellebbezésben felhozott indokok alapján a másodfokú bíróság az esetleges hiányosságokat orvosolva az érdemi felülbírálatot elvégezze.

[31] Mivel az elsőfokú bíróság – az érvénytelenség érdemi vizsgálata nélkül – a keresetet a megtámadás elkésettsége, illetve elévülés okán utasította el, az ítéltábla az ítélet érdemi felülbírálata során először azt vizsgálta, hogy a keresetre milyen igényérvényesítési határidő alkalmazandó. E körben az elsőfokú bíróság mind a megtámadhatóságra vonatkozó 1 éves megtámadási határidő, mind a semmisségre alkalmazandónak tartott 5 éves elévülési határidő elmulasztását megállapította; noha a kettő egymást kizárja. Az rPtk. alapján ugyanis az érvénytelenségnek két esete van: a megtámadhatóság és a semmisség. Előbbi esetben a szerződés csak eredményes megtámadás esetén válik érvénytelenné, míg utóbbinál az törvény erejénél fogva érvénytelen. Semmis szerződést ezért nem kell (nem is lehet) megtámadni, és a felperesek nem is erre, hanem semmisségre alapították érvénytelenségi keresetüket.

[32] Az ítéltábla megalapozatlannak tartotta az I. r. alperesnek a szerződéskötés időpontjában hatályos rPtk. 209/A. §-ára alapított azon hivatkozását, hogy a fogyasztói szerződés tisztességtelen feltételére a megtámadhatóság szabályait kell alkalmazni, így az 1 éves megtámadási határidő irányadó a felperesek igényérvényesítésére. E körben – tartalmát és érvrendszerét tekintve – helyesen fejtették ki a felperesek a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban foglaltakra utalással, hogy az uniós irányelvek céljának megfelelő jogértelmezés követelménye folytán azt semmisségi oknak kell kezelni. A 2/2014. PJE III/1. pontjában kifejtettek azonban a 2009. május 22-től módosult rPtk. 209. § (4) bekezdésére vonatkoznak és erről mondta ki a Kúria, hogy azt – az EUB C-26/13. számú ítéletében kifejtettekből is következően – a 2009. május 22. előtt kötött szerződésekre is alkalmazni kell. Ezt abból vezette le, hogy a nemzeti bíróságnak a nemzeti jog valamennyi szabályát amennyire csak lehetséges, az adott területen alkalmazandó irányelv szövegének és céljának megfelelően kell értelmezni úgy, hogy az irányelv által követett céllal összhangban álló eredményre jusson.

[33] A perben vitás – 2006. március 1-ig megtámadhatóságot kimondó – rPtk. 209/A. §-át viszont vizsgálta a Legfelsőbb Bíróság 3/2011. PK véleményében. Ugyanezen megfontolások és érvek mentén mondta ki annak 2. pontjában, hogy a 2006. március 1. előtt, de 2004. május 1. után megkötött fogyasztói szerződésekben alkalmazott, egyedileg meg nem tárgyalta, illetve általános szerződési feltétel tisztességtelenségének is a semmisség a jogkövetkezménye. Rámutatott, hogy a C-243/08. sz. ügyben az Európai Unió Bírósága kifejtette: A nemzeti bíróság hivatalból köteles vizsgálni valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, amennyiben rendelkezésre állnak az e tekintetben szükséges ténybeli és jogi elemek. Ha álláspontja szerint az ilyen feltétel tisztességtelen, annak alkalmazását mellőzi, kivéve, ha ezt a fogyasztó – a bíróság általi kioktatást követően – ellenzi. A tisztességtelen szerződési feltétel pedig nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és e tekintetben nem szükséges, hogy a fogyasztó az ilyen feltételt előzetesen eredményesen megtámadja. A C-240/98. sz. ügyben pedig kifejezetten utalt arra, hogy a nemzeti bíróságoknak „irányelvkonform” módon kell értelmezniük a nemzeti jogszabályokat. E követelménynek megfelelően a Ptk.-nak egy adott ügyben irányadó rendelkezéseit az irányelv céljára és rendelkezéseire tekintettel úgy indokolt értelmezni, ahogy azt a fogyasztói érdekek hatékony érvényre juttatásának célja szükségessé teszi. Ebből következően a 2006. március 1-je előtt kötött szerződésekben is a semmisség a jogkövetkezménye a tisztességtelen szerződési feltételnek, mivel ez felel meg a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) céljának.

[34] Lényeges továbbá, hogy a – 2006. március 1-ig megtámadhatóságot kimondó – rPtk. 209/A. §-át a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, valamint egyes törvények fogyasztóvédelemmel összefüggő jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2006. évi III.

törvény módosította – a 209/A. § (2) bekezdésének beiktatásával – akként, hogy a fogyasztói szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek jogkövetkezménye a semmisség. E törvény Általános indokolásának I./3. pontjában a jogalkotó maga rögzítette, hogy „*alapvetően a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelvhez kapcsolódó, a magyar szabályozási megoldásokat is érintő európai bírósági ítéletekre építve valósítja meg az ezekből adódóan szükséges jogalkotási lépéseket.*”. Az Általános indoklás II. részében elemzi az e tárgyban addig született uniós bírósági ítéleteket, és azokban a nemzeti joggal szemben megfogalmazott követelményeket. A jogalkotó célja a jogszabálmódosítással egyértelműen a magyar jognak – a hivatkozott uniós ítéletekből leszármazottak alapján – az uniós fogyasztóvédelmi jognak való megfelelő szabályozás megvalósítása, a nem megfelelően átültetett rendelkezések korrigálása volt. Ez vezette a jogalkotót a semmisséget kimondó jogszabálmódosításra. Erre az 5. §-hoz fűzött Részletes indoklás végén kifejezetten vissza is utal.

[35] A fentiek alapján az Irányelv céljának megfelelő értelmezés alapján a perbeli 2005-ben kötött fogyasztói szerződés esetében is arra kell jutni, hogy a tisztességtelen szerződési feltétel nem megtámadhatóságot, hanem semmisséget eredményez. Így arra az 1 éves megtámadási határidő sem vonatkozik, hanem a semmisségre irányadó igényérvényesítési határidőket és szabályokat kell alkalmazni. Erre tekintettel az ítéltábla mellőzi az elsőfokú ítélet indoklásából a megtámadhatóságra és az 1 éves megtámadási határidő felperesek általi elmulasztására vonatkozó megállapításokat.

[36] A semmisségre vonatkozó igényérvényesítési határidő tekintetében azonban az ítéltábla a felperesek álláspontját és érveit megalapozatlannak ítélte az alábbiak alapján.

[37] Helyesen vizsgálta az elsőfokú bíróság a felperesek keresetének érdemét, azaz az érvénytelenséget megelőzően az alperesek elévülési kifogása miatt azt, hogy a keresettel érvényesített igényükre vonatkoznak-e az elévülés szabályai, illetve a követelés elévülése megállapítható-e. A keresettel érvényesített követelés elévülése ugyanis önmagában megalapozza a kereset elutasítását, a bíróság a keresetet érdemben (adott esetben a szerződés érvénytelenségét) nem vizsgálhatja és bírálhatja el, mivel az elévült követelés az rPtk. 325. § (1) bekezdése alapján bírósági úton nem érvényesíthető. E körben a bírói gyakorlat (BH2013. 189.; Gfv.VI.30.232/2023/3 Pfv.VI.20.502/2023/7.; Pfv.VI.20.835/2017/5.; Pfv.IV.20.441/2012/5.) következetes, amit a Kúria kifejezetten a fogyasztói szerződések tisztességtelen feltétele tárgyában indult érvénytelenségi perekre vonatkozóan is megerősített a Gfv.VI.30.382/2023/3. számú határozata [18] bekezdésében.

[38] Már itt rámutat az ítéltábla, hogy ebből következően a felperesek mindazon érvei eleve nem foghatnak helyt, amelyek a szerződés érvénytelenségéből kiinduló okfejtésen alapulnak (pl. az érvénytelen szerződés nem mondható fel). Ugyanis az ezt megelőző kérdés, az elévülés megállapítása esetén az érvénytelenség fennálltát a bíróság nem vizsgálja. Így az érvénytelenség tényét a felperesek pusztán állítják, de e vitatott jogkérdés eldöntésére nem kerül(het) sor, ezért az érvénytelenségen alapuló, abból levezetett jogi következtetéseknek sincs helye.

[39] Helytelen a felperesek azon hivatkozása, hogy az érvénytelenség megállapítása iránti igényük elévülhetetlen, ezért e körben az elévülés kérdésének előzetes vizsgálata nem

lehetséges és nem szükséges. Önmagában és általában az helytálló, hogy az érvénytelenség megállapítása iránti keresetre az elévülés szabályai nem értelmezhetők, mert az rPtk. 324-326. §-ai a „követelés” elévülését szabályozzák. A Pp. 172. § a kereseti kérelem – és ehhez igazodóan az érdemi döntést tartalmazó ítéleti rendelkezés – három fajtáját teszi lehetővé: megállapítási, marasztalási és jogalakító. Utóbbi kettő esetében érvényesít a fél olyan anyagi jogi igényt az alperessel szemben, melynek alapossága esetén a bíróság döntése alapján egy kötelezettség kikényszeríthetővé válik vagy a felek jogviszonyában változás áll be; azaz – e tágabb értelemben – a fél „követelést” érvényesít a bíróság útján. Míg megállapítási kereset esetén az ítélet csupán deklarál egy jogi tény, ezért annak alapján közvetlenül sem kötelezettség kikényszeríthetősége, sem a felek jogviszonyában változás nem következik be. Az elévülés szempontjából tehát a megállapítási keresettel érvényesített igény nem „követelés”, így nem tartozik az elévülés anyagi jogi hatálya alá.

Megjegyzni az ítéltábla, hogy a megállapítás iránti keresetet a Pp. 172. § (3) bekezdése viszont főszabály szerint eljárásjogilag korlátozza. Ez alól a szerződés érvénytelenségére irányuló megállapítás esetében az anyagi jog, az rPtk. 239/A. § ugyan kivételt határoz meg, ám ebben az esetben – a normaszöveg alapján és a jogszabályi rendelkezés indoklásából kitűnő jogalkotói cél szerint – a kereset kizárólag megállapításra irányulhat a jogkövetkezmények alkalmazására irányuló igény érvényesítése nélkül.

[40] Ugyanakkor mindezekhez képest az adott esetben a DH1 törvény 37. § (1) bekezdése mind anyagi jogilag, mind eljárásjogilag speciális szabályt határoz meg azzal, hogy a törvény hatálya alá tartozó szerződések esetében – az érvénytelenség okától függetlenül – a fél az érvénytelenség megállapítását a bíróságtól csak az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazására kiterjedően kérheti. A jogalkotó kifejezetten kizárta annak lehetőségét, hogy a fél a szerződés érvénytelenségének megállapítását a jogkövetkezmények alkalmazása nélkül kérhesse. Az ennek megfelelően előterjesztett kereset ezért – a Kúria irányadó gyakorlata: a Gfv.VI.30.382/2023/3. számú határozat [22] bekezdésében és ezt megerősítő Pfv.VI.20.226/2024/12. számú határozat [55]-[60] bekezdésében kifejtettek szerint – az érvénytelenség megállapítására és a jogkövetkezmények levonására irányuló kereseti kérelem nem keresethalmazat, hanem egyetlen, tisztán marasztalási/jogalakítási keresetnek minősül. E keresetfajtákra, ezekkel érvényesített igényekre pedig a fent írtak szerint az elévülés szabályai vonatkoznak.

Nincs jelentősége, hogy a felperesek keresetükben hangsúlyozták, önálló megállapítási és jogkövetkezmény alkalmazására irányuló keresetük van, melyeket a megjelölt sorrendben kérnek elbírálni. Egyrészt – az egyértelműen tárgyi keresethalmazatként előterjesztett kereset esetében – a vizsgálati/igényérvényesítési sorrend nem értelmezhető; ez csak eshetőleges keresetek esetében létezik. Másrészt és főként a fél akarata nem képes felülmúlni az igényérvényesítés anyagi és eljárásjogi szabályok által megállapított törvényi kereteit, a kereset tartalmát a jogszabályok határozzák meg.

[41] A fentiekre tekintettel arra is megalapozatlanul hivatkoztak a felperesek, hogy – marasztalási/jogalakítási tartalmúnak minősülő – semmisségen alapuló keresetükre az rPtk. 234. § (1) bekezdése alapján semmilyen igényérvényesítési határidő nem vonatkozik. E rendelkezés értelmezése tekintetében a kialakult és követendő gyakorlatot Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pontja foglalja össze: Eszerint a határidőnélküliség kizárólag a semmisség általános jogkövetkezményére vonatkozik, azaz

arra, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani és a felek által célzott joghatások nem érhetők el, a semmis szerződésre alapítottan előterjesztett igényt a bíróságnak hivatalból el kell utasítani. Az érvénytelenség további jogkövetkezményeit (rPtk. 237. §) azonban a bíróság csak a fél erre irányuló kérelme alapján, az elévülés (és elbirtoklás) korlátai között alkalmazza. A semmisségre való határidő nélküli hivatkozás tétele tehát csak az érvénytelenség általános jogkövetkezményének az érvényesülésére vonatkozik, nem jelenti azonban a restitúciós, illetve elszámolási igények érvényesíthetőségének a határidő nélküliségét.

[42] E bírói jogértelmezést és gyakorlatot maga a jogalkotó is elfogadta és utóbb kodifikálta is a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) megalkotásakor. A Ptk. 6:88. §-ához fűzött törvényi indokolás rögzíti is: „*A jogirodalomban és a bírói gyakorlatban kialakult egyöntetű álláspontot elfogadva, a törvény az érvénytelenség jogkövetkezményeinek szabályai között egyértelművé teszi, hogy az érvénytelen szerződés jogkövetkezményei csak időbeli határok között érvényesíthetők. (...) Egyedül az a jogkövetkezmény vonható le határidő nélkül, hogy a semmis szerződés alapján teljesítést nem lehet követelni.*” Ennek megfelelően a Ptk. 6:108. § (1) bekezdése immár kifejezetten ki is mondja: Érvénytelen szerződésre jogosultságot alapítani és a szerződés teljesítését követelni nem lehet. Az érvénytelenség további jogkövetkezményeit a bíróság a fél erre irányuló kérelme alapján – az elévülés és az elbirtoklás határai között – alkalmazza.

[43] Az rPtk. hatálya alá tartozó szerződések vonatkozásában tehát a határidőnélküliség csak az érvénytelenség fenti általános jogkövetkezményére vonatkozik, ám – a jelen kereset tárgyát képező – érvénytelenség további jogkövetkezményei iránti igény az elévülés korlátai között érvényesíthető. Ezt fogyasztói szerződésekre is alkalmazandóan a Kúria a Gfv.VI.30.382/2023/3. számú ítéletének [22] bekezdésében is leszögezte.

[44] Az elévülés kezdőidőpontját a követelés esedékessé válásának időpontjában meghatározó rPtk. 326. § (1) bekezdésében foglalt általános szabályhoz képest a felperesek keresetével érvényesített igényére a DH1 törvény 1. § (6) bekezdése speciális szabályt határoz meg, mely az elévülés kezdetét a szerződés megszűnéséhez köti és a kölcsönszerződésből eredő követelések elévülését a szerződés fennállása alatt kizárja.

[45] Téves az a felperesi hivatkozás, hogy perbeli igényük nem a DH1 törvény 1. § (6) bekezdés szerinti kölcsönszerződésből ered, mert az csak a kölcsön megfizetése iránti igény lehet, valamint igényük nem „az eredetileg érvénytelen szerződésen, hanem az érvényessé nyilvánított szerződésen alulul.” Egyrészt a normaszöveg egyértelműen mindenféle korlátozás nélkül a „*kölcsönszerződésből eredő követelések tekintetében*” határoz meg az rPtk. általános elévülési szabályaitól való eltérést; így az egyaránt vonatkozik a hitelező és adós által a szerződésből eredő, bármilyen jogcímen támasztott igényére. Ugyanakkor a pénzügyi követelésének elévülésétől független a fogyasztó érvénytelenség jogkövetkezményének levonására vonatkozó igénye elévülésének megítélésétől; amint azt a Gfv.VI.30.382/2023/3. számú ítéletében elvi éllel kimondta. Az adós és a bank által a szerződésből fakadóan támasztott követelések elévülése külön-külön vizsgálandó, egymáshoz nem kötött. Másrészt a felperesek igénye épphogy – az általuk érvénytelennek tartott – „eredetileg érvénytelen” szerződésből fakad, keresetük az érvénytelenség további jogkövetkezményei levonására irányul, mely magában foglalja az érvényessé nyilvánítást és az elszámolást az érvényessé nyilvánított tartalommal. Megalapozatlan – a DH1 törvénnyel és az elévülés

jogintézményével ellentétes – azon érvelésük is, hogy amíg a bíróság nem mondja ki a szerződés érvénytelenségét, addig nem lehet esedékes az abból eredő követelés. Ezt a Gfv.VI.30.382/2023/3. számú ítélet [26] bekezdésében a Kúria is leszögezte.

[46] A felperesek keresettel érvényesített igénye elévülésének kezdőidőpontja tehát a DH1 törvény 1. § (6) bekezdése alapján a szerződés megszűnésének időpontja azzal, hogy a szerződés fennállása alatt az elévülés bekövetkezése nem lehetséges. A szerződés megszűnésének tipikus esetei a szerződés teljesítése, felmondása vagy a kikötött futamidő lejárt. Ezen események valamelyikének megvalósulásával az elévülés (a szerződő felek minden szerződésből fakadó követelése vonatkozásában) megkezdődik, és – nyugvás vagy megszakadás hiányában – 5 év elteltével az elévülés bekövetkezik.

[47] Alaptalanok a felperesek azzal kapcsolatos érvelései, hogy a felmondáshoz az elévülés kezdőidőpontja nem köthető.

[48] Ez egyrészt ellentétes a DH1 törvény normaszövegével, de a jogalkotó céljával is. A DH1 törvény 1. §-ához fűzött törvényi indokolás ugyanis a következőt tartalmazza: „*E rendelkezés indokául az a körülmény szolgál, hogy a fogyasztói kölcsönszerződés a felek között olyan huzamos ideig tartó, folyamatosnak és egységesnek tekinthető szerződéses jogviszonyt hoz létre, amelyből eredő egyes követelések a szerződés fennállása alatt önállóan nem évülhetnek el, ebből következően az elévülés csak a szerződéses jogviszonynak a szerződés szerinti megszűnésekor kezdődik. A kölcsönszerződés megszűnhet a szerződésben meghatározott időpont vagy feltétel bekövetkezésével, de abban az esetben is, ha a felek a szerződésből eredő kötelezettségeiknek eleget tettek. Ha a kölcsönszerződés megszűnéséhez annak felmondása szükséges, úgy a szerződés az abban kikötött felmondási idő elteltével, azonnali hatályú felmondás esetén e jognyilatkozat közlésével szűnik meg. A fogyasztói kölcsönszerződésből eredő igények elévülése a szerződés említettek szerinti megszűnésének időpontjában kezdődik meg. Ha tehát a fogyasztói kölcsönszerződés az előbbiek szerint úgy szűnt meg, hogy közben a Ptk. szerinti öt éves általános elévülési idő – annak nyugvása vagy megszakadása nélkül – már eltelt, úgy az abból eredő követelések elévültek.*”

[49] Látható, hogy a jogalkotó kifejezetten számolt a szerződés felmondással való megszűnésével és ilyen esetben ehhez kívánta kötni az elévülés kezdetét. Az elévülésnek a felmondással – mint a szerződés egyik megszűnési esetével – való megkezdődésének elvi elfogadása tűnik ki a Kúria Gfv.VI.30.382/2023/3. számú ítélete [23] bekezdésében és az ezt megerősítő – az alperesek által többször hivatkozott Fővárosi Törvényszék Pf.67.Pf.634.005/2023/30. számú jogerős ítélete felülvizsgálata során született – Pfv.VI.20.226/2024/12. számú ítélete [43] bekezdésének utolsó mondatából és [52] bekezdése utolsó mondatából is.

[50] Nincs jelentősége annak, hogy a Kúria Gfv.VI.30.382/2023/3. számú ítélete a felperesek által hivatkozott [20] bekezdésben írtak szerint a felmondás *jogszerűségével, joghatásával* érdemben a felülvizsgálati korlátok miatt nem foglalkozott, és ez a Pfv.VI.20.226/2024/12. számú ítélet [43] bekezdése szerint ott sem képezte felülvizsgálat tárgyát. Különbséget kell tenni ugyanis a felmondás *ténye* (a felmondó jognyilatkozat megtétele és közlése), és a felmondás *joghatása* (a felmondás szerződéses és jogszabályi feltételeinek fennállására figyelemmel a jogszerűsége és a nyilatkozat kívánt joghatásának

bekövetkezése: szerződés megszűnése, teljes követelés esedékessé válása), valamint a felmondás *érvényessége* (egy jognyilatkozat érvényességének törvényi, esetleg szerződési feltételei fennállása) között. Az *elévülés szempontjából a felmondás tényének van csak jelentősége a DH1 törvény alapján*, míg a felmondás jogszerűsége, joghatásának bekövetkezése és érvényessége a jogvita érdemi eldöntése körébe tartozik, feltéve, hogy elévülés hiányában ezekről érdemi döntés születhet.

[51] Az itt vizsgált elévülés szempontjából ezért helytelen a felperesek valamennyi azzal kapcsolatos okfejtése, hogy az érvényessé nyilvánításig a szerződés valamennyi rendelkezése érvénytelen, érvénytelen szerződést nem lehet felmondani, felmondásra csak az érvényessé nyilvánítás után kerülhet sor és állapítható meg a tisztességtelenül kiterhelt összegek felmondásra vetített időpontjára való elszámolásával a felmondás jogszerűsége vagy jogellenessége. Elöljáróban az ítéltábla rámutat, hogy érvényessé nyilvánítás esetén a szerződés és annak valamennyi bírósági módosítással nem érintett rendelkezése a szerződés megkötésére *visszamenőleges hatállyal (ex tunc) érvényessé válik*, így a felmondás érdemi, anyagi jogi jogszerűsége és jogkövetkezménye lehet csak kérdéses, de ez a jogvita érdemi elbírálására tartozik.

[52] Emiatt az elévülés körében alapvetően téves a felperesek kiindulópontja, hogy érvénytelen szerződés felmondása történt és az érvényessé nyilvánításig a szerződés minden rendelkezése érvénytelen. Utóbbit illetően pedig arra mutat rá az ítéltábla, hogy az érvénytelenség nem azt jelenti, hogy a szerződést nem írottak, nemlétezőnek kell kezelni, az abban foglaltaknak és annak alapján a szerződő felek cselekményeinek semmilyen szerepe, jelentősége nincs. E megközelítés elfogadása oda vezetne, hogy még az elévülés általános rPtk. 326. § (1) bekezdése alapján sincs mihez kötni az elévülés kezdőidőpontját, hisz bármilyen kötelmi igény esedékessége csak a kötelelem szabályai (szerződés rendelkezései) alapján lehet esedékes. Így például az érvénytelen szerződésnek nem lehetne teljesítési határideje (lejárat), azt nem lehet teljesíteni, a teljesítés elmaradása miatt felmondani. A perbeli fogyasztói szerződésre pedig nem lehetne értelmezni a DH1 törvény 1. § (6) bekezdését, ami a szerződés megszűnéséhez köti az elévülés megkezdését, hisz a felperesi logika alapján egy érvénytelen szerződés nyilván megszűnni sem tud. Megjegyzi az ítéltábla, hogy erre figyelemmel következetlen is az a felperesi hivatkozás, hogy az állított érvénytelenség miatt a felmondáshoz nem köthető az elévülés kezdte, de a szerződés 2020. júniusi lejáratához igen. Mindezekből pedig az ítéltábla megítélése szerint az következik, hogy az elévülés szempontjából a szerződés tényleges tartalma, az annak alapján a szerződő felek által megtett cselekményekhez kötődik az elévülés kezdete és a jogalkotó szándéka is erre irányult. Ugyanakkor már a per érdemére tartozik az, hogy (az érvénytelenség fennállása esetén) a szerződés rendelkezései, a felek cselekményei milyen joghatásokat válthatnak ki és milyen jogok vagy kötelezettségek származnak abból, ítélték meg.

[53] Megalapozatlan a felpereseknek a Kúria Gfv.30.440/2019/11. számú határozatára, annak [15] bekezdésére való hivatkozása is, sőt az kifejezetten az ítéltábla fenti álláspontját támasztja alá. A hivatkozott döntés és az abban szereplő megállapítás ugyanis más tényállás, perbeli felállás és főként más keresettel érvényesített jog alapján és tárgyában született. Abban a perben a felperes a hitelezői pozícióban lévő engedményes volt, aki a hitelező felmondása folytán esedékessé vált kölcsön és járulékaik megfizetése iránti követelést érvényesített a kölcsönszerződés alapján, azaz a szerződés teljesítése (kölcsön visszafizetése) iránti igényt érvényesített. Az alperesi pozícióban lévő adós az árfolyamkockázati tájékoztatás nem megfelelő volta miatt a szerződés semmisségére hivatkozott, azaz anyagi

jogi kifogása alapján kérte a kereset elutasítását érvénytelenség miatt. Emellett hivatkozott arra is, hogy a felülvizsgált elszámolás folytán a felmondáskor a felmondásra okot adó hátraléka nem volt, sőt túlfizetésben volt. A Kúria felülvizsgálati ítélete alaposnak találta az adós alperes semmisségi kifogását és a szerződés érvénytelenségére jutott, ennek alapján a keresetet elutasító elsőfokú ítéletet tartotta fenn hatályában. E jogi álláspontra tekintettel utalt arra, hogy érdemben nem volt vizsgálható a felmondás jogszerűsége, mert érvénytelen szerződés nem mondható fel.

[54] Lényeges különbség a jelen jogvitához képest tehát az, hogy annak a pernek nem volt tárgya az elévülés, és főként abban a perben a hitelező a felmondás folytán a szerződés teljesítése iránti igényt érvényesített. A fent részletezettek szerint a felülvizsgálati ítélet – az alperes adós érvénytelenségi kifogását érdemben elbírálván és azt alaposnak találva – az érvénytelenség általános jogkövetkezményét vonta le, amikor a hitelező szerződés teljesítése iránti keresetét elutasította. Az érvénytelenség további jogkövetkezményei – kereseti kérelem hiányában – nem képezték a per tárgyát, így a felmondás jogszerűségének nem volt relevanciája, az érvénytelenség önmagában a teljesítés iránti kereset további vizsgálat nélkül való elutasításának következményével járt. Erre és az érvénytelenség jogkövetkezményei levonása hiányára tekintettel az érdemi döntés tehát csupán addig terjed, hogy az érvénytelenség általános jogkövetkezménye folytán a semmis szerződésre jog és kötelezettség nem alapítható, így fizetési kötelezett elmulasztására a felmondás joga nem alapozható.

[55] A felperesek által hivatkozott megállapítás tehát csupán ezt mondja ki és annak nem tulajdonítható olyan felperesek által állított generális tartalom, hogy „érvénytelen szerződés nem mondható fel”, ezért az érvénytelenség jogkövetkezményei levonása iránti igény elévülése sem kezdődhet a felmondástól. A felmondás jogszerűsége ugyanis – amint az a hivatkozott felülvizsgálati ítéletből is kitűnik – annak alapján ítélt meg, hogy érdemben elbírálásra kerül az érvénytelenség további jogkövetkezménye és ennek mikéntjétől függően az adott felmondás akár jogszerűnek is minősülhet és a célzott joghatást kiválthatja. Ezzel összhangban mondja ki az árfolyamrés miatt érvénytelenségi okban szenvedő szerződések esetén a 4/2021. Polgári jogegységi határozat lényegében azt, hogy az érvénytelenség jogkövetkezménye levonása után, az ebből fakadó elszámolás eredménye alapján a polgári jog általános szabályai szerint ítélandó meg a felmondás jogszerűsége. Ha az állapítható meg, hogy az érvénytelenségi ok kiküszöbölése mellett is marad fenn felmondásra okot adó lejárt tartozás a felmondás időpontjában, a felmondás jogszerű. Mindezzel összhangban fejtette ki a Kúria Gfv.30.357/2022/6. számú ítéletében, hogy a felmondás jogszerűsége csak a szerződés érvénytelensége jogkövetkezményei levonása iránti kereset érdemi elbírálása körében vizsgálható, az érvénytelenség és jogkövetkezményei érdemi vizsgálata a felmondás jogszerűségének lényegében előkérdését képezi.

[56] Mindezek alapján az ítéltábla arra jutott, hogy a felperesek keresettel érvényesített igényének elévülése a felmondás közlésével – az I. és III. r. felperesek számára 2013. szeptember 5-én, a II. r. felperes esetében 2013. augusztus 29-én – megkezdődött és 2018. szeptember 5-én, illetve 2018. augusztus 29-én az 5 éves elévülési idő letelt, az elévülés a 2023. január 4-i keresetindítás előtt bekövetkezett.

[57] Ezen időszak alatt az elévülés DH1 törvény 1. § (7) bekezdése szerinti törvényi nyugtvásának nem volt jelentősége, mivel a felülvizsgált elszámolás 2015. áprilisi

megküldésétől számítva az rPtk. 326. § (2) bekezdése szerinti 1 évnél még több volt hátra az elévülési idő leteltéig.

Az ítéltábla – tartalma szerint – az elévülés nyugvására való hivatkozásnak tekintette az elsőfokú eljárásban a felpereseknek a tisztességtelenségről a jogi képviselőtől 2022. június 26-án való tudomásszerzésre való hivatkozását. E hivatkozással kapcsolatos jogi érvelés kiegészítésének tekintette továbbá a fellebbezésben hivatkozott 2018. szeptember 20-i EUB C-51/17. számú döntés megszületéséig eltelt időszakra való hivatkozásukat. Egyik sem volt azonban alkalmas az elévülési határidő letelte időpontjának és a kereset elkésettségére vonatkozó megállapításnak a módosítására. A 2018. szeptember 20-i időpont vonatkozásában – érdemi vizsgálat nélkül is – megállapítható, hogy a nyugvás elfogadása esetében is onnantól számítva is eltelt az rPtk. 326. § (2) bekezdése szerinti 1 év a keresetindításig. A tisztességtelenségről a jogi képviselőtől 2022. január 26-án való tudomásszerzés időpontját illetően pedig maga a hivatkozás tartalma nem minősül az elévülés nyugvására okot adó körülménynek. A Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti menthető oknak ugyanis a felperesek által előadottak nem tekinthetők. A Kúria Pfv.VI.20.226/2024/12. számú ítéletében foglaltak alapján ugyanis a jogszabályok ismeretének hiánya, a joggyakorlat változása, illetve az, hogy a laikus felperes mikor fordult jogi képviselőhöz, nem minősül az elévülés nyugvását eredményező, a követelés érvényesítését gátló menthető körülménynek.

[58] Mindezekén túl az adott esetben ténybelileg is valótlan a felperesek e körben tett előadása. A felperesek által korábban indított érvénytelenségi perben született Győri Ítéltábla Pf.IV.20.223/2015/4. számú végzéséből ugyanis kitűnik, hogy a felperesek ténylegesen már 2014. december 9-én felismerték az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltétel tisztességtelenségét és a jogkövetkezménye levonására, annak mikéntjére vonatkozó jogi lehetőségüket, hiszen erre irányuló keresetet terjesztettek elő. Ekkor, de még az ezt érdemi vizsgálat nélkül elutasító 2016. március 13-i permegszüntető végzéstől is számítva bőven 1 év volt hátra az elévülési időből. Az elévülési időn belüli perindítást tehát az érvénytelenségi ok és az igényérvényesítés formája, tartalma ismerete ellenére önhibájukból mulasztották el.

[59] Az elévülés megszakítása tényére pedig a felperesek az elsőfokú eljárásban nem hivatkoztak, ezért a fellebbezésben az alperes által kezdeményezett végrehajtás és végrehajtási cselekmények elévülést megszakító hatására a másodfokú eljárásban a Pp. 373. § (2) bekezdése értelmében nem hivatkozhatnak. Ez egyébként érdemben is alkalmatlan rájuk nézve kedvezőbb ítélet meghozatalához, mivel – a fentebb a [45] bekezdésben kifejtettek szerint – a bank és az adós szerződésből támasztható követeléseinek elévülése egymástól független, az alperesi követelés érvényesítésére irányuló végrehajtás nem alkalmas a felperesek érvénytelenség jogkövetkezménye levonása iránti igényük elévülésének megszakítására.

[60] Végezetül megalapozatlan volt a felpereseknek mind az elévülés nemzeti jog alapján fentiek szerint alakuló megítélésének az uniós joggal való össze nem egyeztetetőségére, mind az adott esetben az uniós jogból fakadó követelmények sérelmére történt hivatkozása. Az általuk hivatkozott EUB határozatokból nem vezethető le sem az, hogy a felperesek perbeli igényére határidő nem vonatkozik, sem az, hogy a jogérvényesítési lehetőségük nem volt biztosított.

[61] Az ítéltábla e körben is a Kúria Gfv.VI.30.382/2023/3. számú ítéletének [28]-[29] bekezdéseiben és az ezt megerősítő Pfv.VI.20.226/2024/12. számú ítéletének [51]-[54] bekezdéseiben foglalt iránymutatást vette alapul.

Előbbiben a Kúria rámutatott: Az EUB a C-776-782/19. számú és C-80-82/21. számú egyesített ügyben hozott ítéleteiben foglalkozott a fogyasztói követelések elévülésének a kérdésével a tényleges érvényesülés elvével összefüggésben. Az előbbi ítélet francia kezdeményezésre született, ahol a megkereső bíróság által bemutatott nemzeti szabályozás értelmében az ötéves elévülési idő a kölcsönajánlat elfogadásának napján kezdődik, míg a lengyel szabályozás értelmében ugyan tíz éves az elévülési idő, de annak kezdő időpontja a fogyasztó egyes teljesítéseinek időpontjában kezdődik meg, így az egyes megfizetett törlesztőrészeket visszakövetelési joga a szerződés futamideje alatt is elévülhet. E nemzeti szabályozást, illetve ezen alapuló ítélkezési gyakorlatot tekintette az EUB az Irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével ellentétesnek. A C-776-782/19. számú ítéletében továbbá rámutatott arra is, hogy a fogyasztók által a fogyasztói irányelvből eredő jogaik érvényesítése érdekében benyújtott kérelmekkel szemben valamely elévülési időre való hivatkozás, a jogbiztonság érdekében meghatározott, észszerű jogvesztő keresetindítási határidők nem olyan jellegűek, hogy gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézvé tennék az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását, ha e határidők gyakorlati szempontból elegendők ahhoz, hogy lehetővé tegyék a fogyasztó számára a hatékony jogorvoslat előkészítését és benyújtását. A magyar nemzeti szabályozás, a DH1 tv. 1. § (6) és (7) bekezdése az általános szabályokhoz képest a fogyasztókra nézve kedvező, speciális rendelkezést vezetett be azzal, hogy az elévülés kezdő időpontját a szerződés megszűnéséhez kötötte, amely kizárja a futamidő alatti elévülést, külön rendelkezve az elévülés nyugvásáról is a felülvizsgált elszámolás megtörténteig.

A Pfv.VI.20.226/2024/12. számú ítélet [51] és [53] bekezdése azt is leszögezi, hogy a tényleges érvényesülés elve körében azt kell vizsgálni, hogy a fogyasztó által igénybe vehető nemzeti eljárás ténylegesen lehetővé teszi-e az Irányelvből fakadó jogok gyakorlását, amely az adott eljárási rend vizsgálatával dönthető el. A C-80-82/21. számú ítélet 92. pontjára utalással pedig azt is rögzítette, hogy 3-5 éves elévülési idő a restitutív joghatások érvényesítésére főszabály szerint elegendő ahhoz, hogy a fogyasztó a hatékony jogorvoslat előkészítését és benyújtását elvégezze, és önmagában nem összeegyeztethetetlen a tényleges érvényesülés elvével, feltéve, hogy előre meghatározott és ismert.

[62] E szempontok alapján az ítéltábla megítélése szerint jelen esetben a magyar jogrend – az EUB által vizsgált esetekkel szemben nem a szerződés megkötésétől vagy az egyes részek teljesítésétől kezdődő, hanem – a felpereseknek jóval kedvezőbb, a szerződés megszűnésétől kezdődő és 5 éves elévülési határidőt biztosít az igényérvényesítésre. A jelen esetben az elévülés 2013. szeptemberi kezdetétől több mint 9 év telt el az érdemi tárgyalásra alkalmas perbeli kereset benyújtásáig, noha már 2014. decemberében felismerték az igényérvényesítés lehetőségét és még innentől számítva is 8 évvel később kezdeményezték a pert.

[63] A felpereseknek a velük szemben az érvénytelenség megállapítása hiányában folyó végrehajtásra való hivatkozását illetően pedig az kell kiemelni, hogy az rPp. rendelkezései alapján a Pp. 2018. januári hatálybalépéséig is 4, illetve 3 év állt rendelkezésükre az igényérvényesítés lehetőségének megnyíltától, illetve felismerésétől számítva. Az I. r.

felperes élt is ezen lehetőséggel, a végrehajtás megszüntetése iránti per megindításával (még 2014-ben), ami azonban – a végrehajtást kérő pozíciójába jogutódként belépett II. r. alperes perbevonásának elmulasztása folytán – a saját mulasztása folytán nem vezetett eredményre. E lehetőség egyébként a többi felperes számára is biztosított volt. E körülménnyel kapcsolatban egyebekben az ítéltábla utal a Kúria Pfv.VI.20.226/2024/12. számú ítéletének [62] bekezdésében foglaltakra. Itt a perbelivel lényegében azonos tények és jogkérdésekben folyó perben a Kúria erre figyelemmel is az elévülés bekövetkezésének megállapítását jogszerűnek találta. Kifejtette: „Azokra a speciális esetekre, amelyben fogyasztói jogviszonyok esetén az adóssal szemben közvetlen végrehajtás elrendelésére került sor és az még folyamatban van, ugyanakkor az adós követelésének nem időben való érvényesítése miatt az általa állított szerződés jogkövetkezményeinek levonására irányuló igénye elévült, mindaddig, amíg a fogyasztói igényérvényesítés feltételeit a jogalkotó egyértelműen nem rendezi, az EUB által értelmezett uniós jogelvek (tényleges érvényesülés és egyenértékűség elve) és az Alaptörvény 28. cikke szerinti – a releváns jogszabályok [Pp. 528. § (2) bekezdés, Vht. 56. § (1) bekezdés b) pont] céljának megállapítása a jogszabályok megalkotására irányuló javaslat indokolását is figyelembe vevő – jogértelmezéssel biztosítható a fogyasztók megfelelő védelme.”

[64] Mindezek alapján az ítéltábla arra jutott, hogy az elsőfokú bíróság érdemben helyesen állapította meg a felmondástól számítandó 5 éves elévülési idő perindításig való elteltét és helyesen utasította el a felperesek keresetét annak további érdemi vizsgálatára nélkül, ezért azt a Pp. 382. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[65] Az adott esetben az ítéltábla szükségtelennek tartotta és ezért mellőzte az eljárás Pp. 126. § (2) bekezdése alapján való felfüggesztését a felperes által hivatkozott más bíróságok által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárások eredményének bevétele érdekében. A C-630/2023. számú ügy tárgyát az képezi, hogy milyen érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazása felel meg az uniós jognak. Jelen ügyben azonban az igény elévülése folytán az érvénytelenség vizsgálatára nem kerülhetett sor, így az alkalmazható jogkövetkezményeknek az érdemi döntés szempontjából nincs jelentősége. A C-565/23. számú ügy pedig a DH2 törvény 37. § (1) bekezdését érintően az érvénytelenség lehetséges jogkövetkezmény fajtáit és erre korlátozott kereseti kérelem előterjeszhetőségét érinti. A jelen ügyben azonban az igény elévülése folytán az érvénytelenség érdemi vizsgálata hiányában ennek sincs relevanciája, az érdemi döntést nem befolyásolja. Végül a Fővárosi Törvényszék legújabb, Pf.632.903/2024/10. számú végzésével kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás eredményének bevétele azért nem tartotta szükségesnek az ítéltábla, mert a kifejtettek alapján már a kezdeményezés 1. kérdésében szereplő azon kiindulópontjával sem ért egyet, hogy a felmondás nem szünteti meg a szerződést és az elévülés kezdőidőpontja a szerződéskötés időpontja. A jogalkalmazás változásainak, a fogyasztó jogsérelemlről való tudomásszerzésének az elévülés megkezdésre, nyugvására gyakorolt hatását illetően pedig az ítéltábla irányadónak tartotta a Kúria Pfv.VI.20.226/2024/12. számú ítéletében – az EUB elévüléssel kapcsolatos döntéseinek ismeretében és értelmezésével – kialakított álláspontot.

[66] A másodfokon is pervesztes felpereseket az ítéltábla a Pp. 383. § (5) bekezdése és 364. §-ának utaló szabálya folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek által felszámított, a jogi képviselőjükkel felmerült 32/2003. (VIII. 23.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése szerinti összegű perköltség megfizetésére, az I. r. alperes esetében Áfá-val növelten. A feljegyzett 2.500.000,- Ft fellebbezési illetéket az ítéltábla a Pp. 87. § (2) bekezdése alapján a felperesek közt egyenlő arányban osztotta meg, melyből a költségfeljegyzési jogban részesült I. r. és III. r. felperesek a rájuk eső 1/3 részt a

Pp. 102. § (2) bekezdése alapján kötelesek az államnak megfizetni, míg a költségmentességben részesült II. r. felperesre eső rész a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhére marad.

[67] Az államnak fizetendő feljegyzett illetéket az Itv. 78. § (4) bekezdése alapján külön további felhívás nélkül az ítéltábla e jogerős ítéletének meghozatala napjától számított 60. napig, mint az esedékesség napjáig kell megfizetni a megjelölt számlára és adatokkal.

Győr, 2024. november 27.

Dr. Maurer Ádám sk.

Dr. Zsitva Ágnes sk.

Dr. Sarmon Hedvig sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró